

An evaluation of the participation of Turkish female athletes in the 2012 London Olympics and its press coverage in the written media

Türk kadın sporcuların 2012 Londra Olimpiyatları'na katılımı ve basında yer almaları ile ilgili bir değerlendirme¹

Meliha Atalay Noordegraaf²
Dilsad Çoknaz³

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the participation of Turkish female athletes in the 2012 London Olympics and its press coverage in the written media. A “document analysis method” was used to collect data. As types of document the Internet editions of the Turkish national newspapers were selected. Document scanning was structured within the news in the national newspapers in the context of the 2012 London Olympic Games between 1 July 2012 and 31 August 2012. Number of news reached in this direction were 22. The methods used to evaluate data included descriptive and content analysis. Data was analyzed using NVIVO-10 qualitative analysis software. In order to ensure reliability and validity in this qualitative study four aspects were used: credibility, transferability, dependability and confirmability. According to the results, it is possible to say that the female athletes experienced large attention from the written press as bringing many “firsts” to the Turkish sports history through their

Özet

Bu çalışmanın amacı kadın sporcularımızın 2012 Londra Olimpiyatları'na katılımındaki artışın basında nasıl yer aldığını değerlendirmektir. Araştırmada, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan “doküman incelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Doküman taraması 01 Temmuz 2012-31 Ağustos 2012 tarihleri arasında, 2012 Londra Olimpiyat Oyunları hakkındaki ulusal gazete haberleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Bu gazete haberlerinde, 2012 Londra Olimpiyatlarında Türk kadın sporcuların katılımını konu edinen haberler taranmıştır. Bu doğrultuda ulaşılan haber sayısı 22'dir.

Elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizi Nvivo 10 nitel analiz programı ile gerçekleştirilmiştir. Geçerlik ve güvenilirliği sağlamak üzere dört stratejiden yararlanılmıştır. Bu stratejiler inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlık ve teyit edilebilirliktir. Araştırma sonucunda kadın sporcuların Türk spor tarihi açısından 2012 Olimpiyat'larına katılımının; kadın sporcu

¹ Bu çalışma 7-9 Kasım 2014 tarihinde Konya, Türkiye'de düzenlenen 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde poster bildirisi olarak sunulmuştur.

² Serbest Araştırmacı, Dr, İzmir, Türkiye, atalaymel@hotmail.com

³ Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Bolu, Türkiye, dilhak@yahoo.com

participation in the 2012 Olympics such as; the number of female athletes being more than the number of male athletes and Turkey is being different in the Islamic world in terms of women sports.

sayısının erkeklerden fazla olması ve Türkiye'nin kadın sporu açısından İslam dünyasındaki farklılığı gibi pek çok ilki beraberinde getirmesi sebebiyle basında yer bulduğunu söylemek mümkündür.

Keywords: 2012 London; Olympics; Women and Sport; Turkish Press

Anahtar Kelimeler: 2012 Londra; Olimpiyatlar; Kadın ve Spor; Türk Basını

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Kadınların Olimpiyat Oyunları'na izleyici olarak bile katılmasının ölüm ile cezalandırılıyor olmasının ve Antik Oyunlar tarihinde bu kuralı çiğnemesine rağmen tüm ailesinin erkekleri Olimpiyat Şampiyonu olması sebebi ile ölüm cezasına çarptırılmayan tek kadın Kallipateira'nın (Maranti, 1999) üzerinden binlerce yıl geçti. Batı dünyasında 19. yüzyılda "Ben de varım" diyen kadın, mücadelesinin meyvelerini 20. yüzyılda toplamaya başlamış; bu sürecin doğal bir uzantısı olarak spora da katılmıştır. Batı dünyasında artık kadınlar da erkekler kadar spor yapabilmekte ve yaklaşık 30 yıldan beri spora katılımları sürekli artmaktadır (Amman, 2004, s. 58).

Coakley'e (2004) göre, Birleşik Devletler'de sporda kız çocuklarının ve kadınların katılımını artıran ve başlangıcı 1970'lerin ilk yıllarına dayanan 5 faktör etken olmuştur. Bunlar:

1. Yeni olanaklar,
2. Hükümetin eşit haklar yasası,
3. Küresel Kadın hakları hareketi,
4. Sağlık ve Zindelik Hareketi,
5. Kadınların medyada yer almalarındaki artış (Coakley 2004, s.236).

Olimpik Hareket açısından baktığımızda ise, 19. yüzyılda "erkek Olimpiyatları" diye adlandırabileceğimiz dönemin (Nikolaus, 2004) XX. yüzyılda yerini Olimpik Hareketin her alanında kadın katılımının artmaya başladığı bir döneme terk ettiğini görmekteyiz. Uzun ve zorlu geçen mücadeleler sonucunda artık hemen hemen tüm ülkelerde sporun her alanında kapılar kadınlara açılmaya başlamıştır. Son yıllarda Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (UOK) kadın ve spor konusundaki girişimleri Olimpiyat Programına katılacak sporların kadın branşının da olması zorunluluğu bu artışın en önemli sebeplerinden biridir (UOK, 2014). Başlangıcından günümüze Olimpiyatlarda kadın spor branşları ve sporcu sayıları Tablo 1' de görülmektedir. Tabloya göre ilk Olimpiyatlardan bu yana 2 olan spor dalı 26'ya, 22 olan kadın sporcu sayısı 2012 Olimpiyatlar'ında 4,676'ya ulaşmıştır (UOK, 2014, Mayıs).

Tablo 1. Yaz Olimpiyat Oyunları Tarihinde Kadın Katılımı

Yıl	Spor Dalı	Kadın branşları*	Toplam branş	Kadın branş %	Kadın Katılımcılar	Kadın Katılımcı %
1900	2	2	95	2.1	22	2.2
1904	1	3	91	3.3	6	0.9
1908	2	4	110	3.6	37	1.8
1912	2	5	102	4.9	48	2.0
1920	2	8	154	5.2	63	2.4
1924	3	10	126	7.9	135	4.4
1928	4	14	109	12.8	277	9.6
1932	3	14	117	12.0	126	9
1936	4	15	129	11.6	331	8.3
1948	5	19	136	14.0	390	9.5
1952	6	25	149	16.8	519	10.5
1956	6	26	151	17.2	376	13.3
1960	6	29	150	19.3	611	11.4
1964	7	33	163	20.2	678	13.2
1968	7	39	172	22.7	781	14.2
1972	8	43	195	22.1	1,059	14.6
1976	11	49	198	24.7	1,260	20.7
1980	12	50	203	24.6	1,115	21.5
1984	14	62	221	28.1	1,566	23
1988	17	72	237	30.4	2,194	26,1
1992	19	86	257	33.5	2,704	28,8
1996	21	97	271	35.8	3,512	34,0
2000	25	120	300	40	4,069	38,2
2004	26	125	301	41.5	4,329	40,7
2008	26	127	302	42.1	4,637	42,4
2012	26	140	302	46.4	4,676	44.2

*Karışık branşlar dahil

Kaynak: Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UOK). (2014,May). Factsheet women in the Olympic Movement

Pek çok gelişmekte olan ülke gibi Türkiye de sporda kadın katılımı açısından pek çok zorlukla karşı karşıyadır ve henüz katılım açısından istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Örnek vermek gerekirse, Spor Genel Müdürlüğü (SGM)'nin 2013 kayıtlarına göre Türkiye genelinde (SGM+TFF+MEB+Spor Kartı) lisans almış sporcuların %29.62'si ve faal olan sporcuların % 29.85'i kadındır (<http://sgm.gsb.gov.tr>). Amman'a (2005) göre, Türkiye'de geniş kitleler için spor hala "erkeksi" bir faaliyettir. Toplumsal cinsiyetler arasındaki mesafe, kadının asıl yerinin "evi" olması, din ve geleneğin erkek kadın beraberliğine ve kıyafete getirdiği kısıtlamalar kadının spora yönelmesinde belirleyici olmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'de kadınların sporla ilişkisi içinde yer aldıkları toplumsal tabakaya ve yaşadıkları yere göre değişmektedir (alıntılayan Amman 2005, aktaran Fasting and Pfister: 1997).

Tüm bu mücadelelerin kıyasıyla yaşandığı alanlardan biri ise spor medyasıdır. Kadın sporu ve sporcularına yazılı ve görsel basının da ilgisi artmaya başlamıştır. Bununla birlikte kadınların yazılı ve

görsel basında yer alışı ile ilgili yapılan pek çok çalışma, kadın sporcuların hala geride kaldığını ve haberlerin genellikle cinsiyetçi bir yaklaşımla ele alındığını iddia etmektedir. Minnesota Üniversitesi Tucker Kadın Sporunu Araştırma Merkezinin ifadesine göre tüm sporcuların %40'ı kadın olduğu halde, kadın sporu medyada sadece %4 oranında yer bulmakta ve dahası kadın sporcuların yer aldığı haberlerde erkeklerin aksine seksi ve kışkırtıcı pozları kullanılmaktadır (Tucker Center for Research on Girls & Women in Sport, 2014). Messner ve arkadaşlarının (2010) 1989-2009 yılları arasında üç önemli televizyon kanalının spor haberlerini analiz ettikleri çalışmada ortaya çıkan bulgulara göre erkek sporu tüm yayınların %96.3'ünü kaplarken kadın sporu %1.6'sını ve cinsiyet ayrımı olmaksızın yapılan yayınlar ise %2.1'ini oluşturmaktadır. Bu çalışmada ortaya çıkan verilere göre kadın sporuna ayrılan süre yıllar içinde azalmıştır ve bu durum erkek ligi tatil sezonunda ve kadınlar ligi devam ederken bile değişmemiştir (Messner vd., 2010). Ülkemizde duruma baktığımızda ise Türk yazılı basınında sporcu kadının nasıl temsil edildiğiyle ilgili bir araştırmada (alıntılaman Özsoy, 2008, s.204 aktaran Öktem, 2004, s.164-176), kadının spordaki başarısının basında sıra dışı ve rastlantısal bir durum olarak aktarıldığı, kadınlığa ilişkin tanım ve bilgilerin sporcu kimliğinden önce sunulduğu saptanmıştır. Kuter'de (1990) medyada kadın sporcularla ilgili haberlerin çoğunda onların ev hanımı ve annelik özelliği üzerinde durulduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte kadın sporcularla ilgili fotoğraf veya televizyon görüntüleri ise ya değişikliklerini vurgulayacak pozisyonlardan ya da tam aksine spor yapan kadının nasıl cinsiyetinden uzaklaşarak erkekleştiğini vurgulayacak pozlardan oluşur çünkü sporun çağrıştırdığı, hızlı, güçlü ve kuvvetli olma gibi özellikler aynı zamanda erkek cinsinin çağrıştırdığı özelliklerdir. Serra ve Burnett (2007) Güney Afrika spor gazetelerinde cinsiyet farklılıklarının yer alışı şeklini inceledikleri çalışmalarında, Güney Afrikalı kadın sporcuların da spor haberlerinde yeterli düzeyde temsil edilmediklerini belirtmektedirler. Kadın sporcular büyük oranda görünmez metin içerisinde dikkat çekmeyen ve küçük makaleler ve fotoğraflar ile orta sayfa haberlerinde yer alırlarken erkek sporcular daha çok dolu olan ön ve arka sayfalarda çok daha büyük metin ve resimler ile yer almaktadırlar. Nijerya ulusal gazeteleri ve dergilerinin ele alındığı bir başka çalışma, Nijerya kadın sporunun haberlerde yanlı ve zayıf olarak yer aldığını ve bu durumun doğal olarak kadın sporcuları spora katılımları konusunda teşvik etmediğini belirtmektedir (Ifeanyichukwu ve Orunaboka, 2011). Fransa'da spor medyasının karar verme sürecini ele aldıkları çalışmada Gee ve Leberman (2011), Fransız medyasında da kadın sporuna yer vermek için bir performansın veya sonucun istisnai olması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Kendi içinde sadece kazanmak elit düzeyde bile yetersiz kalmaktadır. Ülkemizde kadın sporcuların medyada yer almasının, toplumsallaşmanın bir ölçütü olduğu ifade edilmektedir (Ünal ve Ramazanoğlu, 2013) ve bu anlamda medyanın sahip olduğu gücünü,

kadınların sporun her alanında eşit olarak yer alması ve kadın sporcuların etkilerinin artırılmasında kullanılması önemlidir. Kadın sporcuların da rol model olarak hemcinslerine yeni ufuklar açması, ülkemizde gelecek nesillerin spor katılımını ve başarısını doğrudan etkileyecek konumdadır.

2. Amaç

Bilindiği gibi Türk spor tarihinde kadın sporcu katılımının en fazla olduğu Olimpiyat Oyunları 2012 Londra Olimpiyat Oyunları'dır. Bu Olimpiyatlarda kadınlar boks dalının da eklenmesi ile Olimpiyatlar tarihinde ilk kez kadınlar Olimpik programda yer alan tüm branşlarda mücadele etmişlerdir (UOK, 2014). Toplamda 10820 sporcunun katıldığı Oyunlar'da Türkiye kafilesinde yer alan 114 sporcunun 66'sını kadın sporcularımız oluşturmuştur (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 2014). Tüm bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı, kadın sporcularımızın 2012 Londra Olimpiyatları'na katılımındaki artışın basında nasıl yer aldığını değerlendirmek şeklinde belirlenmiştir.

3. Yöntem

Bu çalışma nitel bir araştırma olup, araştırmada, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan "doküman incelemesi" yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamakta ve nitel araştırmalarda tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3.1. Verileri Toplanması

Araştırma verilerinin elde edildiği doküman türü olarak, Türkiye'de basılan ulusal gazetelerin internet baskıları seçilmiştir. Bu doğrultuda söz konusu kapsamdaki ulusal gazetelerin 01 Temmuz 2012-31 Ağustos 2012 tarihleri arasındaki baskıları taranmıştır. Bu tarihler arasında tarama gerçekleştirilmesinin temel sebebi, 2012 Londra Olimpiyat Oyunları'nın gerçekleştirildiği tarihe yakın bir tarih olması ve gazetelerde organizasyona yönelik haberlerin daha fazla yer alacağı düşüncesidir. Bu kapsamda gazete haberlerinde, özellikle 2012 Londra Olimpiyatlarında Türk kadın sporcuların, yarışmalarda elde ettikleri dereceleri ve aldıkları madalya sayısını vs. konu edinen haberler değil, onların katılımını ve kadın sporunu değerlendiren haberler taranmıştır. Bu doğrultuda ulaşılan haber sayısı 22'dir.

3.2. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi NVIVO 10 nitel analiz programı ile gerçekleştirilmiştir. Son yıllarda nitel araştırmalarda sık sık NVIVO gibi bilgisayar programları kullanılmaktadır. NVIVO verilerin ve kaynakların sistematik bir şekilde sınıflandırılması, kodlanması, temalara ulaşılması ve ulaşılan sonuçların bir model olarak ortaya konması ile ilgili kolaylık sağlamaktadır. Bu araştırmanın analiz sürecinde de öncelikle tüm veriler kodlanmıştır. Bir sonraki aşamada ise kodlanan verilerden temalara ulaşılmıştır.

3.3. Geçerlik ve Güvenirlik

Alan yazın nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik yerine kullanılması gereken başka kavramlar olması gerektiğine işaret etmektedir (Creswell, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu doğrultuda nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamak üzere dört stratejiden bahsedilmektedir. Bu stratejiler inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmada **inandırıcılığın** sağlanabilmesinde uzman incelemesi stratejisi ile araştırmacıların dışında, nitel araştırma konusunda deneyimli, ayrıca kadın ve spor konusunda çalışmaları bulunan bir uzman tüm çalışma boyunca bu araştırmaya danışmanlık etmiştir. **Aktarılabilirlik** için, verilerin yeterli düzeyde betimlenmesi sağlanarak bazı bölümlerde gazete haberlerinden doğrudan alıntılar sunulmuştur. Ayrıca araştırma yönteminde de belirtildiği gibi veriler amaçlı örnekleme yöntemine göre toplanmış ve bunun da sebebi açık bir biçimde ifade edilmiştir. **Tutarlık**, çalışmada yer alan iki araştırmacının analizleri ayrı ayrı yapması, sonra bu analizlerin karşılaştırılması ve bulgular ve sonuçların da kendi aralarında tutarlı olmasına dikkat edilerek sağlanmıştır. **Teyit** edilebilirlik için ise araştırmadan elde edilen veriler, yapılan kodlamalar daha sonra incelenebilmesi adına araştırmacılar tarafından saklanmaktadır. Son olarak, burada bahsedilen stratejiler arasında yer almayan ancak doküman incelemesi yönteminin kendine ait güçlü yönlerinden biri olan tepkiselliğin olmayışının da araştırmayı geçerlik ve güvenilirlik yönünden desteklediği düşünülmektedir.

3.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmadaki önemli sınırlılıklardan biri verilerin yalnızca gazete haberleri ile toplanmış olmasıdır. Dolayısıyla araştırma bu gazete haberleri ile sınırlı olup, yalnızca ulusal gazetelerin bakış açısını yansıtmaktadır. Araştırmanın yalnızca Türkiye'deki ulusal gazeteleri kapsıyor olması ve Türk kadın sporcuların dış basında nasıl yer aldıklarını ya da yer alıp almadıklarını değerlendirme olanağını engellemesi bir başka sınırlılık olarak ele alınabilir.

4. Bulgular

Türk kadın sporcuların 2012 Londra Olimpiyat Oyunları'ndaki katılımları ile ilgili gazetelerde yer alan haberlerin içerikleri incelendiğinde Şekil 1.'de yer alan konular ile gündeme geldikleri görülmektedir.

Şekil.1. Türk Kadın Sporcuların 2012 Londra Olimpiyat Oyunları'nda Basında Nasıl Yer Aldıklarına İlişkin Bulgular

2012 Olimpiyat Oyunları'nda kadın sporcu sayısının erkeklerden fazla olması gazete haberlerinde katılım açısından öne çıkan bir konu olarak durmaktadır. 2012'ye kadar sayıca üstün olan erkek sporcuların bu olimpiyatlarda kadınlar tarafından geçilmesi basın tarafından dile getirilen konulardan biri olmuştur. 2012'ye kadar sayısal çoğunluğun erkeklerde olmasına rağmen kadınların onları solladığı, erkek egemen ülkemizde bunun incelenmeye değer bir konu olduğu dile getirilmiştir. Bu konuya ilişkin haber başlıklarından bazıları şu şekildedir:

“Olimpiyat kafilesinde kadın devrimi: Tarihte ilk kez bir olimpiyat kafilesinde kadın sporcularımız erkeklerden fazla olacak. Tüm olimpiyatlarda toplam kadın sporcu sayımız 70 olurken, sadece bu yıl Londra da 59 kadın ay yıldızı temsil edecek...”

(http://www.kazete.com.tr/haber_Olimpiyat-kafilesinde-kadin-devrimi_1454.aspx)

“Kadınların Olimpiyat mücadelesi!”

(<http://www.dw.de/kad%C4%B1nlar%C4%B1n-olimpiyat-m%C3%BCcadelesi/a-16138618>)

“Kadınların Olimpiyat Atağı!: 2012 Londra Olimpiyatları'na şimdiden 47 kadın sporcuyla katılmayı garantileyen Türkiye, olimpiyat tarihinin en yüksek rakamına ulaştı...”

(<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20855679.asp>)

Atalay Noordegraaf, M., & Çoknaz, D. (2014). Türk kadın sporcuların 2012 Londra Olimpiyatları'na katılımı ve basında yer almaları ile ilgili bir değerlendirme. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 1351-1365. doi: [10.14687/ijhs.v11i2.3135](http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v11i2.3135)

“Olimpiyatlara kadın damgası: Yazılı basın, 2012 Londra Olimpiyatları boyunca kadın sporcular hakkında 4 binden fazla haber yaparken, erkekler 2. planda kaldı!”

(<http://www.yeniasir.com.tr/Spor/2012/08/15/olimpiyatlara-kadin-damgasi>)

Kadın katılımı açısından 2012 Londra Olimpiyatları'nın Türk spor tarihi için bir ilk olduğu özellikle vurgulanmıştır. Bu durum sayıca bir ilk yaşamının ötesindedir. “İlk olarak” değerlendirilen durumların, Artistik Cimnastik gibi ilk kez katılım sağlanan spor branşlarında yine ilk kez kadınların yer alması ya da Atletizm gibi branşlarda kadınlar tarafından ilk kez madalya alınmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle Türk kadın sporcular ilkleri yaşatmalarıyla basında öne çıkmışlardır.

“2012 Londra Olimpiyatları Türkiye için “ilk”ler ve “en”ler olimpiyatları oluyor!”

(<http://www.skylife.com/tr/2012-08/turkiye-ilklerle-londra-da>)

IOC'nin kadın ve spor çerçevesindeki politikaları açısından da katılımın Türkiye'nin takdir edilmesine yol açması basının haberleri arasında yer almıştır. Ayrıca kadın sporcularımızın katılımı basın tarafından Türkiye'nin çağdaş yüzünü dünyaya sunma ve gurur kaynağı oluşturma şeklinde de dile getirilmiştir.

“Türkiye olimpiyatlarda “örnek ülke” oldu: Olimpiyat oyunları tarihinde adeta “altın” çağını yaşayan Türkiye, Londra'da en büyük alkışı belki de kadın sporcu sayısıyla alacak.”, “Türkiye, müslüman ülkeleri kadın sporcu sayılarını artırmaları yönünde teşvik eden Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UOK) tarafından takdirle karşılandı...”

(<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20959521.asp>)

“İslamın Sultanları: IOC, Türkiye'nin 66 kadın sporcuyla Olimpiyatlar'a gitmesini övdü, Suudi Arabistan ve müslüman ülkelere model gösterdi...”

(<http://www.aksam.com.tr/spor/islamin-sultanlari--126873h/haber-126873>)

Basında yer alan haberlere göre kadınların 2012'deki olimpiyatlarda pek çok ilke imza atması bir devrimdir. Daha fazla katılım göstermeleri sebebiyle kadın sporcularımızın basının da ilgi odağı haline geldiği anlaşılmaktadır. 2012 Olimpiyat Oyunları Türkiye açısından kadın hakimiyetinin öne çıktığı bir olimpiyat olarak değerlendirilmiştir.

“Kadın sporcular Türk basınının da zirvesinde:2012 Londra Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'ye tarihi başarılar kazandıran kadın sporcular, Türk basınında yer alan haberler incelendiğinde, erkek sporculardan daha çok habere konu olarak bir ilke daha imza attı.

(<http://www.yenisafak.com.tr/spor/kadin-sporcular-turk-basininin-da-zirvesinde-402296>)

Elde edilen bulgulara göre; kadın sporunun daha az yatırım gerektirmesine rağmen daha fazla başarı sağlanması basın tarafından altı çizilen konular arasındadır. Ayrıca İstanbul'un olimpiyat oyunları adaylığı için bir avantaj yarattığı da dile getirilen konulardan biri olmuştur.

“Türk kızları mucizeyi gerçekleştirdi...”

(<http://www.sabah.com.tr/Spor/tumsporlar/2012/08/10/londrada-tarih-yazdik>)

“Ojeli Devrim: Astronomik rakamların konuşulduğu erkek basketbolunda milli takımlara yaklaşık 15 milyon dolar bir yatırım yapılırken, kadın basketbolcularımız bu paranın yarısı ile bu tarihi yazdılar...” (<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20888766.asp>)

5. Tartışma

Bu çalışmada elde edilen verilere göre 2012 Olimpiyat Oyunları'nda kadın sporcu sayısının erkeklerden fazla olması gazete haberlerinde katılım açısından en önemli konu olarak ortaya çıkmıştır. Kadın sporcuların medyada yer alma sıklığı ve biçimi literatürde oldukça irdelenen bir konudur. Günümüz spor tanımı ve sporun sosyal yapılanmasında cinsiyetler arası eşitlik *hayali* bir konudur ve *Citius, Alius, Fortius (daha hızlı, daha yukarı, daha güçlü)* her zaman erkeğe ait bir reçete olacaktır (Landry, 1991). Bu nedenle 2012 Olimpiyatlarında yakalanan bu ilgi en azından kadın katılımı açısından gerçekten de önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Ancak kadın sporunun medyada yer alış biçiminin Olimpiyatlar sürecinde değişmesinin, milliyetçilik duyguları ile ortaya çıkan bir durum olabileceği de göz ardı edilmemelidir. Şöyle ki, Vincent ve Crossman (2012) 2010 Kış Olimpiyatları finalinde karşı karşıya gelen ABD ve Kanada kadın ve erkek Buz Hokeyi takımlarının ülkelerinin gazetelerinde yer almaları ile ilgili yaptıkları çalışmada; her gazetenin kendi ülke takımlarına daha fazla yer verdiğini belirtmişlerdir. Nitel karşılaştırmalar, her ülkenin özellikle kendi Milli Kadın takımına ulusal gazetelerinde nasıl daha fazla ve diğer ülkenin kadın takımına ise nispeten daha az yer verdiğini ortaya koymuştur. Bu durum göstermektedir ki kadınların milliyeti cinsiyetlerinden daha önemli hale gelmiştir (Vincent ve Crossman 2012, s.104). Aynı şekilde Smith'de (1992), ulusal kimliğin cinsiyet, ırk ve sınıf gibi diğer kolektif kimlik türleri ile kesiştiği zaman bile insanlar üzerinde çok güçlü bir etkisi olduğunu belirtmektedir (alıntılayan Vincent ve

Crossman 2012, s.89, aktaran Smith A.: 1992). Von der Lippe'de (2002) 5 Avrupa ülkesinin spor, cinsiyet ve milli kimlik kavramları açısından medya imajlarını incelediği çalışmasında; uluslararası yarışmalarda yarışan kadın sporcuların ulusal kimliğin bir parçası haline geldiğini ve özellikle kazanma şansı yüksek olduğunda, ulusun medyanın desteği ile sporcuları takip ettiğini ve ilgilerini kazandıklarını vurgulamaktadır. Bu durumda, elit kadın sporcular ülkelerini Olimpiyat Oyunları gibi önemli uluslararası yarışmalarda temsil ettiklerinde, büyük bir olasılıkla ulusal medyaları kendilerine makul miktarda yer verme ve cinsiyetleri yerine sportif başarıları ile gündeme getirme eğilimindedirler (Von der Lippe, 2002). Benzer şekilde, günlük ulusal gazetelerin Türk kadın sporcuları ve cinsiyet kalıpları açısından haberlerini analiz ettikleri çalışmalarında Arslan ve Koca (2007), elde ettikleri sonuçlarda her ne kadar kadın sporcuların yer aldığı kapsama alanının üç gazetede erkek sporcuların kapsama alanına oranla daha düşük olduğu ortaya çıkmış olsa da, kadın sporcular ile ilgili haberlerin önemli ölçüde Olimpiyat Oyunları hakkında olduğunu ve bunun da milli duyguların öne çıkması ile açıklanabileceğinin altını çizmişlerdir.

Elde edilen verilere göre, Türk kadın sporcular ilkleri yaşatmalarıyla da basında öne çıkmışlardır. Lebel ve Danylchuk'a (2009,2) göre medyanın kadın sporuna en derin etkisi televizyon programlarında kadın sporunun düşük bir biçimde temsil edilmesi ile ispatlanmıştır. Spor tüketimi için genel nüfusun seçimi olan bu araç aracılığı ile izleyiciler çok az oranda kadın sporuna maruz bırakılmakta ve dolayısı ile kadın sporu ile ilgili aynı oranda sınırlı farkındalık oluşmaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz bu ilginin sadece uluslararası müsabakalarla sınırlı kalmaması ve kadın sporcuların çocuk ve genç kızlara örnek olması açısından tüm zamanlara yayılması kadın sporunun gelişmesinde önemli bir etken olacaktır. Coakley (2004), kadın sporcuları televizyonda görmenin ve gazetede hakkında yazılan haberleri okumanın genç kızları ve kadınları kendilerinin de birer sporcu olması konusunda cesaretlendirdiğini belirtmektedir. UOK Kadın ve Spor Komisyonu başkanı Anita DeFrantz 2004'deki Kadın ve Spor Konferansında; kadın sporcuların Olimpiyat Oyunları sırasında daha çok basında yer alma sebeplerinden birini Oyunları yayınlayan yazılı ve görsel basının kadın sporunu ciddi bir biçimde yayınladıkları takdirde milyonlarca insan tarafından izlendiği ve okunduğunun farkına varmış olmaları olarak belirtmiştir.

UOK'nin kadın ve spor çerçevesindeki politikaları açısından Türkiye'nin katılımı takdir etmesi ve kadın sporcularımızın katılımının basın tarafından Türkiye'nin çağdaş yüzünü dünyaya sunma ve gurur kaynağı oluşturması olarak yer vermesi de haberler arasında yer almıştır. Özellikle örtünmenin zorunlu olduğu Müslüman ülkelerin Olimpiyat Oyunlarına katılımlarının farklı boyutları ile tartışıldığı ve ele alındığı günümüzde Türkiye'nin 2012 Londra Olimpiyat'larında kadın sporcu sayısı

ile öne çıkması Türk spor tarihi için bir ilk olduğu kadar Müslüman bir ülke olarak Olimpik Hareket açısından da bir farklılık yaratmıştır.

6. Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucuna göre kadın sporcuların Türk spor tarihi açısından 2012 Olimpiyatlarına katılımının pek çok ilki beraberinde getirmesi sebebiyle basında yer bulduğunu söylemek mümkündür.

Kadın sporunun yakalamış olduğu bu başarının gelişerek devam edebilmesi ve yeni nesillere ilham olması için yazılı basında yer alan kadın sporu ve sporcuları ile ilgili haberlerin yalnızca başarıya odaklanmaması gerektiği düşünülmektedir. Basının devam edecek ilgisinin kadın sporu açısından teşvik edici rolü her zaman göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynaklar

- Amman M. T., *Kadın ve Spor*. İstanbul, Morpa Kültür Yay. Ltd. Ş.
- Arslan B., Koca C. (2007) A Content analysis of Turkish daily newspapers regarding sportswomen and gender stereotypes. *Annals of Leisure Research*, Volume 10, Issue 3-4, Special Issue: Graduate Student Research. p.310-327.
- Coakley, J.J. (2007). *Sport in society: issues and controversies* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Creswell J.W. (2013). Editörler: Bütün M. ve Demir S.B., *Nitel Araştırma Yöntemleri-Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- De Frants, A. (2004). Media portrayal of women in sport. *III World Conference on women and sport: New strategies, new commitments*. Report: 7-8 March, Morocco. p.136.
- Gee B. L. and Leberman S. I. (2011). Sports media decision making in France: How they choose what we get to see and read. *International Journal of Sport Communication*, 2011,4, 321-343.
- Ifeanyichukwu C. E., Orunaboka T.T. (2011). Sport as an institution for gender stereotype challenge and women empowerment: a reflection on Nigerian elite sportswomen at the Olympics. *The Shield*: (ISSN-1991-8410) Vol. 06.
- Landry, F. (Ed.) Landry, M., Yerles, M. ; International Olympic Committee (1991), *Sport, the third millennium : proceedings of the International Symposium*, Quebec City, Canada, May 21-25, 1990. Pub: Les Presses de l'Universite Laval, p:394.
- Lebel K., Danylchuk K. (2009), Generation Y's perceptions of women's sport in the media. *International Journal of Sport Communication*, 2009 2, p: 146-163.
- Maranti A. (1999). *Olympia and Olympic Games*. Michalis Toubis Editions SA. Athens. p.109.
- Nikolaus I. (2004). History of "Male Olympics". *III World Conference on women and sport: New strategies, new commitments*. Report: 7-8 March, Morocco. p.55.

Atalay Noordegraaf, M., & Çoknaz, D. (2014). Türk kadın sporcuların 2012 Londra Olimpiyatları'na katılımı ve basında yer almaları ile ilgili bir değerlendirme. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 1351-1365. doi: [10.14687/ijhs.v11i2.3135](http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v11i2.3135)

Özsoy, S. (2008). Türk spor medyasında kadın. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*. 19 (4). s. 201–219.

Öztürk F. *Toplumsal boyutlarıyla spor*, Ankara: Bağırğan Yayınevi, 1998.

Serra P., Burnett C. (2007) The construction and deconstruction of gender through sport reporting in selected South African newspapers. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, , 29(1): 147-158. ISSN: 0379-9069.

Shaller, J. (2006). Female athletes in the media: under representation and inadequacy. undergraduate review: a *Journal of Undergraduate Student Research* 8. p.50-55.

Yıldırım A., Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Ünsal, B., F. Ramazanoğlu. (2013, Şubat). Spor medyasının toplum üzerindeki sosyolojik etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Journal of Research in Education and Teaching*. Cilt:2 Sayı:1 Makale No:04 ISSN: 2146-9199. s.44.

Vincent J., Crossman J. "Patriots at Play": Analysis of newspaper coverage of the gold medal contenders in men's and women's Ice Hockey at the 2010 Winter Olympic Games. *International Journal of Sport Communication*, 2012, 5, 87-108.

Von der Lippe G., (2002). Media Image: Sport, gender and national identities in five European Countries. *International Review for the Sociology of Sport*, no.3-4: 369-394.

International Olympic Committee (UOK). (2014,May). *Factsheet women in the Olympic Movement*. Erişim tarihi: 29.09.2014. Lausanne, Switzerland,

http://www.olympic.org/documents/reference_documents_factsheets/the_olympic_movement.pdf

International Olympic Committee (UOK) (2014). Erişim tarihi:10.10.2014,

<http://www.olympic.org/women-sport-commission>

Spor Genel Müdürlüğü (GSM, 2014). Erişim tarihi: 10.10.2014,

<http://sgm.gsb.gov.tr>

Tucker Center for Research on Girls & Women in Sport (2014). *Media coverage and female athletes*. Erişim tarihi:12.10.2014. The University of Minnesota, US,

<http://www.cehd.umn.edu/tuckercenter/multimedia/mediacoverage.html>

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK). (2014). Erişim tarihi:10.10.2014,

<http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/olimpikoyundetay.aspx?id=1>

Anonim, (2013).<http://www.aksam.com.tr/spor/islamin-sultanlari--126873h/haber-126873>

Erişim tarihi: 02.09.2014.

Anonim, (2013).<http://www.fanatik.com.tr/2012/08/15/yilmaz-ozdil-yaziyor-273350> Erişim tarihi: 02.09.2014.

Anonim, (2013).<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20959521.asp> Erişim tarihi: 02.09.2014.

Anonim, (2013).<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20855679.asp> Erişim tarihi: 02.09.2014.

Atalay Noordegraaf, M., & Çoknaz, D. (2014). Türk kadın sporcuların 2012 Londra Olimpiyatları'na katılımı ve basında yer almaları ile ilgili bir değerlendirme. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 1351-1365. doi: [10.14687/ijhs.v11i2.3135](https://doi.org/10.14687/ijhs.v11i2.3135)

- Anonim, (2013).<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20888766.asp> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://ilkhabergazetesi.tv/turk-kadini-spor-ve-olimpiyatlar/> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.sabah.com.tr/Spor/tumsporlar/2012/08/10/londrada-tarih-yazdik> Erişim tarihi: 03.09.2014
- Anonim, (2013).<http://www.botasspor.org.tr/potanın-perileri-londraya-uctu,ND-28.html> Erişim tarihi: 01.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://spor.milliyet.com.tr/olimpiyatlarda-muthis-duble/spor/spordetay/10.08.2012/1579294/default.htm> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://haber.stargazete.com/newsdetail.asp?newsid=663124> Erişim tarihi: 01.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.hurriyet.com.tr/spor/digersporlar/20888766.asp> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.dogerhurhaber.com/.../3203-Turk-sporunda-kadin-devrimi...html> Erişim tarihi: 28.08.2014.
- Anonim, (2013).http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2012/08/120814_olympics_gold.shtml Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.dw.de/kad%C4%B1nlar%C4%B1n-olimpiyat-m%C3%BCcadelesi/a-16138618> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013). <http://www.yenisafak.com.tr/spor/kadin-sporcular-turk-basininin-da-zirvesinde-402296> Erişim tarihi: 01.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.turkiyegazetesi.com.tr/olimpiyat2012/18466.aspx> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).http://www.radikal.com.tr/spor/gozyaslari_sel_oldu-1096956 Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).
http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/362868/__8216_Cumhuriyet_Kadinlari__8217____Londra__8217_da_.html# Erişim tarihi: 03.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.sabah.com.tr/Pazar/2012/07/15/bu-yil-kadin-sporculardan-daha-umutluyuz> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).http://www.kazete.com.tr/haber_Olimpiyat-kafilesinde-kadin-devrimi_1454.aspx Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.yeniasir.com.tr/Spor/2012/08/15/olimpiyatlara-kadin-damgasi> Erişim tarihi: 02.09.2014.
- Anonim, (2013).<http://www.skylife.com/tr/2012-08/turkiye-ilklerle-londra-da> Erişim tarihi:

02.09.2014.

Extended English Abstract

Many centuries ago women were not even allowed to be spectators of Ancient Olympic Games and any violation of this rule was punished by death. The only exception was Kallipateira who defied the rule by disguising herself as a trainer so she could watch her son compete. When her identity revealed, Kallipateira faced certain death. However the officials pardoned her in honour of her victorious family who were Olympic champions for generations. In modern society since then the participation of women in the Olympic Movement at all levels worldwide has changed considerably. Nowadays more sports and disciplines have been opened up to women at all levels and in most countries of the world. In the last 20 years especially, the International Olympic Committee (IOC) has pressed for the women's programme at the Olympic Games to be enlarged. This development has been further reinforced by the IOC's decision that sports seeking inclusion in the programme must include women's events. Parallel to this woman sports and female athletes have started to become the focus of attention in the press. On the other hand, many studies in this area claim that in today's society males still are the dominating figures in sports. They receive a tremendous more amount of media attention than female athletes and moreover the media are much more likely to focus on them in a sexist manner. According to the Tucker Center for Research on Girls & Women in Sport "40% of all sports participants are female, yet women's sports receive only 4% of all sport media coverage and female athletes are much more likely to be portrayed in sexually provocative poses than male athletes". Studies related to media coverage of female athletes in Turkey stated that within the sports media perspective the media coverage of female athletes is an indicator of socialization. Media should use its power on women equality in the sports industry and to increase the impacts of female athletes. As role models female athletes might open new horizons for their gender and therefore they will directly affect sport participation and success of future generations in Turkey. With the addition of women's boxing, the 2012 Olympic Games in London were the first in which women competed in every sport on the Olympic programme and the largest number of Turkish female athletes taking part in Olympic history was also during the 2012 Olympics. In general a total of 10,820 athletes participated in these Games and 4,847 of them were female. Of the 114 Turkish athletes participating in these Olympics 66 were women. For the first time, Turkey was represented by more female than male athletes in the Olympic Games. In light of all this the purpose of this study was to evaluate the participation of Turkish female athletes in the 2012 London Olympics and its press coverage in the written media. A "document analysis method" was used to collect data. As types of document the Internet editions of the Turkish national newspapers were selected. Document scanning was structured within the news in the national newspapers in the context of the 2012 London Olympic Games between 1 July 2012 and 31 August 2012. Of this, news about the participation of Turkish female athletes in the 2012 London Olympics was scanned. Number of news reached in this direction were 22. The methods used to evaluate data included descriptive and content analysis. Data was analyzed using NVIVO-10 qualitative analysis software. In order to ensure reliability and validity in this qualitative study four aspects were used: credibility, transferability, dependability and confirmability. The results of the content of news about the participation of Turkish female athletes in the 2012 London Olympics showed that the number of female athletes being more than the number of male athletes in the 2012 Olympics was a prominent topic in terms of participation. Until 2012 male athletes outnumbered women and it being the other way around in 2012 Olympics was one of the issues raised by the press. It was expressed as a subject worth studying in our male dominated country. It was emphasized especially that in terms of women's participation the 2012 London Olympics was a first in Turkish sports history. This is beyond experiencing a first because

“for the first time” occasions were the first women participation in Gymnastics and the medals won by Turkish female athletes in Track and Fields, also for the first time in history. In other words, the Turkish female athletes became prominent in the media with many “firsts”. Further news was the IOC's appreciation of Turkey in terms of women participation within the framework of women and sports policies of the IOC. According to the news in the written press the groundbreaking participation of women in the 2012 Olympics was a revolution. It is understood that due to the greater participation female athletes also became the focus of attention in the written press. The 2012 Olympics were evaluated as “dominated by women” in terms of Turkey. The participation of female athletes was described by the press as presenting Turkey's modern face to the world and as a source of pride. It was also highlighted by the press that although women sport requires less investment it gained bigger success. Furthermore it was emphasized that this success also created an advantage for the future nomination of Istanbul for the Olympic Games.

According to the results it is possible to say that the female athletes experienced large attention from the written press as bringing many “firsts” to the Turkish sports history through their participation in the 2012 Olympics. In order to ensure the sustainability of this success of women sports with further developments and to inspire the next generations it is believed that the news about women sports and female athletes should not only focus on success. It is therefore recommended to encourage the continuation of press interest for women sport regardless of results achieved.